

І.І. Мудрієвська,
к.і.н., науковий співробітник
ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України»

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ В ОБ'ЄДНАНИХ АРАБСЬКИХ ЕМІРАТАХ

Досліджено політику популяризації історико-культурної спадщини, традицій в Об'єднаних Арабських Еміратах. Висвітлено варіанти її реалізації, зокрема, через розвиток музейної справи, проведення народних фестивалів, створення традиційних селищ та організацію інших заходів. Зроблено висновок, що дана політика покликана сприяти зміцненню

національної ідентичності та консолідації громадян, особливо молоді ОАЕ.

Ключові слова: Об'єднані Арабські Емірати, історико-культурна спадщина, музей, традиційне селище, верблюжі перегони, соколине полювання.

Popularization of the Historical and Cultural Heritage in the United Arab Emirates

The policy of the popularization of the historical and cultural heritage, traditions in the United Arab Emirates is studied. The variants of its realization, in particular, through the museum business' development, folk festivals' conducting, heritage villages' creation, and organization of other events are highlighted. There has been concluded that this policy is intended to promote the strengthening of the national identity and consolidation of citizens, especially young people of the UAE.

Key words: *the United Arab Emirates, historical and cultural heritage, museum, heritage village, camel racing, falconry.*

Важливість вивчення культурних особливостей Об'єднаних Арабських Еміратів, однієї з провідних країн Близького Сходу, обумовлюється потребою глибокого розуміння менталітету, традицій, цінностей місцевого суспільства, що, своєю чергою, сприятиме реалізації оптимального зовнішнього курсу нашої країни у зазначеному регіоні.

Метою дослідження є спроба з'ясувати політику популяризації історико-культурної спадщини, традицій в Об'єднаних Арабських Еміратах.

Створення Об'єднаних Арабських Еміратів (1971 р.), нафтовий бум, який призвів до швидких економічних і соціальних перетворень, поставили на порядок денний перед владними елітами новоствореної країни питання утвердження національної ідентичності, культурних і історичних коренів, з якими народ міг би себе асоціювати. Як наслідок у 1970-ті рр. були зібрані перші етнографічні та археологічні артефакти, які мали свідчити про особливу ідентичність кожного емірату (країна складається з 7 еміратів), тим самим посилюючи національну свідомість населення. Варто зауважити, що ці колекції були зібрані передусім аби сприяти розвитку ідеї однієї однорідної культури, що лежить в основі спільної ідентичності нації [1, с. 37].

У 1990-х рр. з'явилася альтернативна тенденція представництва музеїв в ОАЕ – культурні фестивалі і традиційні (історичні) селища (heritage village), які відтворювали побут і спосіб життя місцевого

населення до часів відкриття нафти. Багато з цих сіл та подій були ініційовані і профінансовані місцевими органами влади [1, с. 30].

Важливо відзначити, що різні способи відображення і представлення «традицій» в національних музеях, селищах та фестивалях є частиною всеохопного прагнення національних еліт підвищити обізнаність серед населення про історичну спадщину в публічних дискурсах. Щороку створюються і засновуються нові фестивалі культурної спадщини. Держава також спонсорує різні проекти усної історії, спеціальні радіо- та телевізійні передачі, молодіжні спортивні події і багато ін. Зростає роль археології: окремі артефакти зі стародавніх місць оголошуються національними скарбами, культурні пам'ятки підкреслюють особливості місцевого населення [1, с. 38-39].

Від другої половини 1990-х в ОАЕ почали переслідували мету створення образу автохтонного однорідного народу, який чітко відрізнятиметься від фактичної більшості населення – трудових мігрантів. Різні культурні традиції демографічної більшості населення, мігрантів у минулому і сьогодні та їхній вплив на культури корінних мешканців (продукти харчування, одяг, торговельні зв'язки і т.д.) в національних музеях, фестивалях не представлені [1, с. 39].

Наразі в кожному з еміратів існує значна кількість музеїв, історичних архітектурних споруд – старовинних фортів, палаців шейхів, мечетей, а також спеціальних традиційних селищ. Водночас характерною особливістю країни є поєднання минулого, сучасного і майбутнього у містах – сучасні бізнес-центри, супермаркети, торговельно-розважальні центри, розкішні готелі, центри культури і мистецтв, сучасні парки, пам'ятки архітектури, східні базари.

У 2010 р. урядом ОАЕ було схвалено план соціально-економічного розвитку країни «Бачення ОАЕ 2021». Ця багатоступенева програма має на меті забезпечити громадян ОАЕ найвищими стандартами добробуту. Окрему увагу в «Баченні ОАЕ 2021» приділено збереженню історичної спадщини, традицій, національної ідентичності у часи зростання мультикультуралізму [2].

Уряд ОАЕ докладает значних зусиль не лише для збереження, а й для поширення інформації про культурну та історичну спадщину. Зокрема, це реалізовується через проведення спеціальних щорічних фестивалів (Qasr Al Hosn Festival, Sheikh Zayed Heritage Festival, Sultan bin Zayed Heritage Festival та ін.), які допомагають молодому поколінню побачити і оцінити історичні традиції наживо; створення установ, які проводять дослідження і долучаються до збереження і популяризації традицій, культури, об'єктів

історичної спадщини (Emirates Heritage Club, Juma Al Majid Center for Culture and Heritage, Association for the Revival of Traditional Heritage, Documents and Research Centre); організацію традиційних селищ (heritage village); створення і підтримання музеїв; будівництво і підтримання мечетей. В кожному еміраті є щонайменше одне традиційне селище, яке включає у себе традиційні будинки, школи, базари та інші об'єкти давніх часів. Найбільш популярними є традиційні селища в Абу-Дабі і Дубаї. Важливим є факт надихання молоді в напрямку усвідомлення потреби підтримання зв'язку між минулим країни та її сучасним розвитком [3; 4].

Міністерство культури та розвитку знань ОАЕ підтримує діяльність культурних центрів країни, які є у кожному еміраті. Центри включають низку об'єктів – бібліотеки, виставкові зали, театри, тренінгові кімнати тощо. Міністерство через діяльність цих центрів, реалізацію різних культурних програм та заходів прагне підтримати талановиту молодь, зміцнивши її культурну обізнаність та національну ідентичність, посилити розвиток інтелектуальної і творчої громади [4].

Клуб історичної спадщини ОАЕ відіграє ключову роль у популяризації історичної спадщини та традицій в суспільстві. Клуб історичної спадщини засновано у 1997 р. шейхом Заїдом бін Султаном Аль Нахайяном, першим президентом ОАЕ, як незалежний орган державної влади, підзвітний урядові Абу-Дабі. Головою клубу є президент ОАЕ. Головними напрямками роботи установи є передання цінностей народних традицій і пам'яті про культурну спадщину, поширення культурної обізнаності та посилення почуття патріотизму серед молодих поколінь в ОАЕ; організація різних масових заходів у суспільстві з цього приводу; підтримка наукових досліджень на вказану тематику, організація спеціальних лекцій, присвячених літературі ОАЕ; організація тематичних виставок, семінарів, конференцій. Варто зауважити, що особливий акцент у роботі клубу спрямований саме на молодь, активне залучення її до різних заходів. Важливо також те, що деякі із цих заходів здобули популярність серед туристів, що сприяє розвитку туризму в країні [5].

Поряд із сучасними видами спорту – регбі, футбол, теніс, гольф, Формула-1 та розвагами (катання на сноуборді по піску, ралі на джипах в пустелі) в ОАЕ не втрачають популярності знамениті верблюжі перегони – частина традиційного культурно-історичного спадку країни, кінні перегони, соколине полювання. Верблюди – це один із символів країни і частина місцевої культури. Для підтримання традиції в країні почали щорічно проводити Фестиваль верблюдів в еміраті Абу-Дабі (Al Dhafra Festival), який ще відомий як «найбільший показ способу життя бедуїнів».

Програма свята (триває понад 10 днів), на яку збираються тисячі гостей, включає верблюжі перегони, кінні перегони, соколине полювання, показ традиційних ремесел, і, що найважливіше, – конкурс краси для верблюдів різних порід [6].

Соколине полювання – традиційний вид спорту, який і досі користується великою популярністю, хоча й має давню історію, будучи складовою способу життя в пустелі. ОАЕ визначили збереження та представлення соколиного полювання як культурної та спортивної спадщини, яка нерозривно пов'язана з розвитком ідентичності ОАЕ. Соколині лови регулюється законом ОАЕ. В країні існує низка клубів та організацій, які займаються збереженням і презентацією соколиного полювання. Слід зазначити, що соколині лови в ОАЕ є національним символом країни від часу її формування, а сокіл – представлений на її прапорі. Уряд ОАЕ організовує різні заходи та конференції для пропаганди соколиного полювання, зокрема International Hunting і Equestrian Exhibition (ADIHEX), що проводяться щорічно в еміраті Абу-Дабі. Адміністрація Абу-Дабі доклала значних зусиль для реєстрації соколиних ловів у переліку нематеріальної культурної спадщини (дійсної людської спадщини – living human heritage) ЮНЕСКО [7, с. 283-287].

Таким чином, слід зазначити, що в ОАЕ з боку держави приділена значна увага збереженню та популяризації історико-культурної спадщини, традицій країни. Дана політика реалізовується, зокрема, через розвиток музейної справи, організацію та проведення народних фестивалів, створення традиційних селищ тощо. Одним із головних складників цієї політики є збереження та передача молодій генерації знань і уявлень про спільне минуле суспільства, як основу самоідентифікації. Потреба зміцнення національної ідентичності, збереження культурних традицій, етнічної самобутності викликана тим, що корінні мешканці країни складають 15% від усього населення ОАЕ, переважну більшість решти – трудові мігранти, які є представниками близько 200 національностей.

Використані джерела та література:

1. Prager L. Displaying Origins: Heritage Museums, Cultural Festivals, and National Imageries in the UAE. *Horizons in Humanities and Social Sciences: An International Refereed Journal*. 2015. 1(1). P. 22-46.
2. UAE Vision 2021. URL: <https://www.vision2021.ae/en>
3. Arab and Islamic heritage. URL: <https://government.ae/en/about-the-uae/culture/arab-and-islamic-heritage>
4. UAE. Ministry of Culture and Knowledge Development. URL: mckd.gov.ae/sites/MCYCDVar/en-us/pages/home.aspx#
5. Emirates Heritage Club. URL: www.torath.ae/
6. Everything you need to know about the Al Dhafra Festival. *The National*. URL: <https://www.thenational.ae/travel/uae/al-dhafra-festival>

<https://www.thenational.ae/lifestyle/everything-you-need-to-know-about-the-al-dhafra-festival-1.802711>

7. Wakefield S. Falconry as Heritage in the United Arab Emirates. *World Archaeology*. 2012. Vol. 44(2). P. 280-290.